

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 4/1999 rd

Statsrådets EU-redogörelse angående det aktuella läget i Agenda 2000-jordbruksförhandlingarna

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 7 april 1999 statsrådets EU-redogörelse angående det aktuella läget i Agenda 2000-jordbruksförhandlingarna (E 81/1998 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för utlåtande och eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- jord- och skogsbruksminister Kalevi Hemilä, lantbruksrådet Esko Juvonen, landsbygdsrådet Eero Uusitalo, konsultative tjänstemannen Antero Tuominen, överinspektör Rita Linna och överinspektör Kari Ojala, jord- och skogsbruksministeriet
- konsultative tjänstemannen Mårten Johansson, inrikesministeriet

- överdirektör Jouko Sirén och forskare Ossi Ala-Mantila, Lantbruksekonomiska forskningsanstalten
- direktör Seppo Aaltonen, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- verksamhetsledare Tage Ginström, Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund
- direktör Antero Leino, Livsmedelsindustriförbundet r.f.
- direktör Anssi Aapola, Raisio Koncernen
- jordbrukare Heikki Eskola, Loimaa
- jordbrukare Tapani Haukilahti, Vetil
- jordbrukare Timo L. Kauppi, Tyrnävä.

Samband med andra handlingar

Utskottets brev av den 16 oktober 1998 till stora utskottet.

STATSRÅDETS EU-REDOGÖRELSE

Det huvudsakliga innehållet i jordbruksreformen Agenda 2000

Nötkött

Priset på nötkött sänks med 20 procent och pris-sänkningen genomförs i tre etapper 2000—2003. Interventionen bibehålls som säkerhetsnät men med ett lågt uppköpspris. För tjurar, stutar och am- och dikor fastställdes djurvisa bidrag och

slaktbidrag samt endast slaktbidrag för kvigor och kalvar. Medlemsländernas slaktbidragskvo-ter fastställs för fullvuxna kreatur och kalvar. Finlands nationella anslag omfattar 6,2 miljoner euro om året. Anslaget kan användas till att betala tilläggsbidrag för djuren.

Medlemsstaterna kan tillämpa två alternativa extensifieringsprogram. Enligt det första programmet är beloppet av extensifieringsbidraget

33 euro med en djurtäthet på 2,0—1,6 DE per hektar och 66 euro med en djurtäthet under 1,6 DE per hektar 2000 och 2001 samt 40 euro med en djurtäthet på 1,8—1,4 DE per hektar och 80 euro med en djurtäthet under 1,4 DE per hektar från och med 2002. Hela grovfoderarealen får beaktas när djurtätheten räknas ut men minst 50 procent måste vara avsedd för betesmark. Blandad odling av betesmark för foderproduktion och bete under samma år tillåts. Enligt ett annat program som kommissionen ursprungligen föreslog är extensifieringsbidraget 100 euro med en djurtäthet på 1,4 DE per hektar. Men endast för nötkreatur avsedd permanent betesmark där djuren betar under växtperioden kan räknas som grovfoderareal vid beräkningen av djurtätheten.

I medlemsstater där över 50 procent av mjölken produceras i bergsområden (t.ex. Finland) kan extensifieringsbidraget betalas för mjölkkor inom dessa områden.

Finlands kvot för am- och diko (55 000) och tjurbidrag (250 000) bibehålls på den nivå som fastställdes i anslutningsfördraget.

Mjölk

Interventionspriserna på smör och mjölkpulver sänks med 15 procent fr.o.m. regleringsåret 2005/2006 under tre års tid. Prissänkningen ersätts genom stöd som riktas till producentens kvot (efter prissänkningen 17,24 euro/t). De nationella anslagen stämmer överens med kommissionens förslag och utbetalningen av dem inleds 2005.

Det nuvarande kvotsystemet förlängs fram till 2006. Kvoterna höjs med 2,4 procent. Av höjningen betalas en andel motsvarande 0,9 procentenheter i två steg under åren 2000/2001 och 2001/2002 till Grekland, Spanien, Irland, Italien och Förenade Konungariket och 1,5 procent till alla medlemsländer fr.o.m. 2005/2006. Rådet presenter 2003 en mellanrapport om kvotsystemet. Mellanrapporten kan leda till att kvotsystemet upphör efter 2006, om rådet så anser.

De aktiva mjölkproducenterna stöds genom frivilliga åtgärder som inriktas på medlemsländerna och som syftar till att styra mjölkkvoterna till de aktiva producenterna.

Jordbruksgrödor

Interventionspriset för jordbruksgrödor sänks med 15 procent i två steg, dvs. 7,5 procent åt gången fr.o.m. 2000. Arealersättningarna ökas till 63 euro per ton (multipliserat med den tidigare regionala referensavkastningen för spannmål). I Finland höjs arealersättningen för spannmål och oljeväxter med 19 euro per ton i form av torkningsersättning. Interventionspriset som tillämpas fr.o.m. regleringsåret 2002/2003 bedöms utifrån marknadsläget men producenterna får ersättning för en eventuell ny prissänkning i samma förhållande som prissänkningen under 2000—2002. De månatliga höjningarna av interventionspriset bibehålls utan ändringar.

Referensnivån för obligatoriskt arealuttag fastställs till 10 procent för perioden 2000—2006.

Produktionsbidraget för potatistärkelse höjs till 118,41 euro/t. De medlemsstaters kvoter vars kvot är över 100 000/t, sänks med 7,6 procent och de övriga medlemsstaternas, t.ex. Finlands, kvoter med 3,8 procent.

Medlemsstater där majs för ensilering inte är en traditionell gröda skall ha möjlighet att låta gräsensilage vara stödberättigat inom systemet för stöd till jordbruksgrödor. För gräsensilage bör också kunna fastställas en underbasareal på samma sätt som för majs.

Stödet för oljeväxter sänks fr.o.m. regleringsåret 2002/2003 så att nivån blir densamma som för spannmål. Referensprissystemet för oljeväxter avskaffas. Kommissionen skall noggrant följa utvecklingen av oljeväxtproduktionen i EU och avlämna en rapport till rådet två år efter genomförandet av det nya systemet samt komma med nödvändiga förslag om produktionspotentialen väsentligt minskar. Kommissionen meddelade också att den ställer sig positiv till möjligheten att utbetala miljöstöd för solrosor och vårraps.

Vinsektorn

Nya odlingsrätter beviljas på EU-nivå motsvarande 1,5 procent av den existerande arealen. Därutöver görs en reserv på 0,5 procent från vilken ytterligare nya rättigheter fördelas genom förvaltningskommitténs förfarande. De traditio-

nella undantagen behandlas enligt ett separat system.

Landsbygdsutvecklingen

Investeringar i anknytning till icke-livsmedelsproduktion kan stödjas utifrån förordningen om landsbygdsens utveckling.

Maximibeloppet för investeringsstöd för unga jordbrukare är 55 procent i mindre gynnade områden och 45 procent i andra områden.

Tiden för förtidspensioneringen förlängs beträffande den överlåtande parten. Den årliga maximipensionen är 15 000 euro och den kan höjas nationellt till 30 000 euro.

Jordbrukare i LFA-områden får inte beviljas statligt stöd som inte uppfyller bestämmelserna i artiklarna 14 och 15 i förordningen. Maximibeloppet för det genomsnittliga LFA-stödet i medlemsstatens programområden fastställs till 200 euro/ha.

Övergripande förordning

Som villkor för direkta stöd bör medlemsstaterna ställa miljökriterier som lämpar sig för de lokala förhållandena och den lokala produktionsformen.

Förslaget om ett stödtak som skär ned de direkta stöden slopades.

Finansiering av den gemensamma jordbrukspolitiken

Jordbruksriktlinjen kommer inte att ändras. Jordbruksutgifterna för åren 2000—2006 finansieras genom den marginal som förblir tillgänglig under taket för jordbruksriktlinjen. Nivån på jordbruksutgifterna (inklusive åtgärder för landsbygdsutveckling, ca 2 miljarder euro) utgör i snitt 42,53 miljarder euro om året enligt 1999 års prisnivå. Genom den marginal som förblir tillgänglig under riktlinjen finansieras också det förberedande stödet för anslutningen samt de jordbruksutgifter som förorsakas av de nya medlems-

staternas anslutning. Nivån på jordbruksriktlinjen bedöms ytterligare före den första utvidgningsfasen utifrån kommissionens rapport. Därutöver uppmanade Europeiska rådet i Berlin kommissionen och rådet att söka nödvändiga nya besparingar för att se till att jordbruksutgifter inte under den kommande finansperioden överskrider den genomsnittliga nivån på 40,5 miljarder euro.

Ställningstagande om det kommande WTO-förhandlingsmandatet

Europeiska rådet antog också ett ställningstagande om förberedelserna inför de kommande WTO-förhandlingarna. Europeiska rådet anser att den aktuella jordbruksreformen, särskilt när det gäller att minska stödpriserna, utgör ett väsentligt bidrag för att stabilisera världens jordbruksmarknader. Europeiska rådet anser att de beslut som har fattats för reformering av GJP kommer att ha stor betydelse för att fastställa kommissionens förhandlingsmandat inför de kommande WTO-förhandlingarna.

Statsrådets ståndpunkt

Finland får totalt sett full kompensation enligt Agenda 2000 för de sänkta producentpriserna inom jordbruket. Marknadsinkomsterna minskar på grund av de sänkta priserna med ca 1,4 miljarder mark, varav ca 850 miljoner mark ersätts genom att höja de direkta stöden och ca 570 miljoner mark genom torkningsbidraget och stödet för gräsensilage. Ersättningarna till Finland motsvarar alltså inkomstbortfallet.

För Finland var det också viktigt att fördraget om de stegvis sänkta direkta stöden, dvs. degressivitet, undantogs från lösningen. Degressiviteten skulle ha medfört avsevärda problem för mindre gynnsamma produktionsområden typ Finland, där de direkta stödets betydelse för jordbrukarnas inkomstbildning är mycket stor.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Bakgrund

Utskottet har tidigare bl.a. i sitt utlåtande 21.11.1997 om statsrådets EU-redogörelse om Finlands preliminära hållning till meddelandet Agenda 2000 (JsUU 15/1997 rd — E 44/1997 rd) och i sitt brev till stora utskottet 16.10.1998 (Utlåtande om statsrådets redogörelse om det aktuella läget för lantbruksförhandlingarna i anknytning till Agenda 2000) tagit ställning till beredningen av reformen. I sitt utlåtande 21.11.1997 påpekade utskottet att Finlands låga skördenivå och höga kostnadsnivå redan nu försvårar vårt jordbruks konkurrenskraft på den gemensamma marknaden. Gemenskapens nuvarande stödssystem kan inte mer än delvis kompensera denna till följd av naturförhållandena permanenta snedvridning av konkurrenssituationen, eftersom kompensationsbidraget (LFA) inte får omfatta mera än 85 procent av varje medlemslands åkerareal. En direkt motsatt verkan har det arealbaserade stödet enligt CAP-stödssystemet, som bestäms enligt den regionala genomsnittsskörden. I samband med 1992 års reform användes dessutom som grund för CAP-stödet en referensskörd som är klart lägre än de genomsnittsskördar som våra spannmål ger i dag. Utskottet konstaterar att produktionsförhållanden som motsvarar dem i vårt land bara finns i de bergigaste trakterna i andra länder och i de EU-länder som i den första utvidgningsetappen är tänkta att bli medlemmar i gemenskapen. Då är det fråga om områden som är av liten areal i förhållande till den totala arealen. Saken är således inte av någon vittgående betydelse för gemenskapen med beaktande av proportionerna på dess jordbrukspolitik. Utskottet förutsatte också att naturförhållandenas negativa effekt på vårt jordbruks konkurrenskraft kompenseras med ett permanent stöd som betalas av gemenskapens medel.

I sitt utlåtande ansåg utskottet också att kopplingen mellan CAP-stödet och referensskördarna skall upphöra i samband med reformen och den arealbaserade compensationen för sänkningen av interventionspriset vara densamma inom hela

EU samt att produktionen av oljeväxter i vårt land måste tryggas med specialåtgärder.

Beträffande mjölkproduktionen påpekade utskottet att förslaget garanterar att kvotsystemet för mjölkprodukter bibehålls bara till år 2006. Effekterna av de investeringar (bl.a. skydd för boskap) som genomförs för att förbättra produktionsstrukturen gäller en mycket längre tidsperiod, vilket också är en förutsättning för att de skall löna sig. För att dessa investeringar skall löna sig, liksom bibehållandet av mjölkproduktionen med tanke på våra produktionsförhållanden i allmänhet, måste kvotsystemet fortsätta även efter 2006. Därför förutsatte utskottet att man i samband med den reform som nu genomförs säkerställer att tillämpningen av kvotsystemet fortsätter efter år 2006. Eftersom de föreslagna reformerna höll på att leda till ändringar i prisförhållandena för fodermedel, vilket i sin tur gör att utfordringen blir mera kraftfoderdominerad, förutsatte utskottet att vallfodrets konkurrenskraft i förhållande till spannmålen tryggas.

Slutligen framhöll utskottet att jordbrukets speciella problem i vårt land bör beaktas i samband med behandlingen av Agenda 2000 och förutsatte att Finland inte stöder reformen och EU:s utvidgning, om man inte under förhandlingarna kommer fram till en hållbar lösning som tryggar lönsamheten för vår jordbruksproduktion.

I sitt utlåtande till stora utskottet om statsrådets EU-redogörelse med anledning av det aktuella läget för jordbruksförhandlingarna i anknytning till Agenda 2000 (brev 16.10.1998) upprepade utskottet allt det ovan anförda och förutsatte på nytt att Finland inte stöder reformen om man inte under förhandlingarna enas om en hållbar lösning som tryggar lönsamheten för vår jordbruksproduktion.

I sitt betänkande 16.12.1998 om regeringens proposition med förslag till lag om finansiering av landsbygdsnäringar och vissa lagar som har samband med den (JsUB 15/1998 rd — RP 60/1998 rd) tog utskottet ställning till gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik och dess regionala konsekvenser för Finland. Med hänsyn till

skillnaderna i klimatförhållandena i olika delar av vårt land finner utskottet det motiverat med regionala skillnader också när det gäller stödformer. Utskottet påpekade dock att det nuvarande finländska stödsystemet regionalt sett är ytterst oenhetligt redan till följd av gemenskapens bestämmelser eller avtal som ingåtts med gemenskapen. I betänkandet redogjorde utskottet för de faktorer som har lett till det rådande läget och påpekade att en del av stöden är i kraft endast under en viss tid och upphör senast vid utgången av år 2001. *Utskottet förutsatte och förutsätter fortfarande att regeringens mål i samband med att Europeiska gemenskapens jordbrukspolitik reformeras och tidsfristerna för de överenskomna specialarrangemangen går ut är att med beaktande av det ovan sagda skapa ett regionalt sett så enhetligt stödsystem som möjligt som kan kompensera naturförhållandenas negativa effekt på det finländska jordbrukets konkurrenskraft.*

Allmänt

Utskottet påpekar att parterna i samband med behandlingen av Agenda 2000 har kommit överens om de av EU helt finansierade stöden samt om ramarna för de i EU-program som delvis finansieras nationellt. Om dessa strukturprogram, stödet för mindre gynnade områden samt jordbrukets miljö- och investeringsprogram avtalar länderna separar länderna med kommissionen.

Agenda 2000 innefattar vissa viktiga reformer. För det första utbetalas en del av stödet i form av ett nationellt anslag och länderna kan själva besluta om fördelningen. För vårt land är det betydelsefullt att vall omfattas av stödet för jordbruksgrödor. Dessutom är torkningsbidraget för spannmål och oljeväxter viktigt för Finland. *Utskottet påpekar dock att man inte lyckades bryta kopplingen mellan CAP-stödet och referensskördarna i samband med reformen och förlänga kvot-systemet för mjölkprodukter efter år 2006. Lösningen rättade inte till vår felaktiga referensskörd och inte heller framgår det av statsrådets redogörelse om vårt land i sin helhet kan omfattas av LFA-stödet. Negativt för de nordliga områdena i EU är också att kostnaderna för vinsektorn i strid med de allmänna riktlinjerna i Agenda 2000 håller på att öka.*

Utskottet framhåller dessutom att vårt lands rätt att i enlighet med anslutningsfördraget betala övergångsstöd upphör i år. Också rätten att utifrån artikel 141 i anslutningsfördraget utbetala stöd för allvarliga svårigheter håller på att upphöra, likaså miljöprogrammet som utgör grunden för miljöstöden. Utskottet påpekar därför att beslut som gäller en eventuell fortsättning på dessa stödformer eller en ersättning av dem med nya stödformer kommer att ha stor betydelse med hänsyn till jordbruksinkomsterna i vårt land.

Enligt Agenda 2000-lösningen återkommer gemenskapen till de grundläggande frågorna inom jordbruket 2002 då jordbruksbudgetens hållbarhet och läget för spannmålsmarknadens läge bedöms. Snart efter detta inleds beredningen av följande finansieringsperiod, Agenda 2007. EU-utvidgningen i allt konkretare form samt en gradvis liberalisering av världshandeln i enlighet med WTO-handelsförhandlingarna kommer att inverka på dess utformning. Utvidgningen och WTO-handelsförhandlingarna kan kräva en fortsatt gradvis sänkning av stöden, individuella stödtak och/eller en samfinansieringsmodell där kostnaderna fördelas mellan EU och medlemsstaten. Stödtaken bör sättas i kraft för att EU-stöden skall fås ner på en rimligare nivå och balanseras upp genom bättre förutsättningar för det arbetsintensiva familj jordbruket.

Utskottet anser att familj jordbruket bör utgöra utgångspunkten för beredningen av de kommande reformerna. Familj jordbruket beaktar livsmedelssäkerheten, miljön, djurens välbefinnande, bosättningsstrukturen, sysselsättningen, landskapet och kulturen. När denna flerdubbla verkan (multifunctionality) beaktas inom jordbruket bereds vägen för att jordbruksstödet kan ses som en möjlighet att också producera dessa nyttigheter som inte har en marknad. För Finland är det av största vikt att EU:s jordbrukspolitik kan kompletteras med flera sådana faktorer som jämnar ut skillnaderna i konkurrenskraften. Nu ersätter merparten av stödet inkomstbortfall som inträffat för länge sedan och därför får jordbrukarna i de bästa jordbruksområdena i Europa fortfarande mest stöd.

Utskottet fäster allvarlig uppmärksamhet vid att stöden bör vara motiverade och ha bästa möjliga effekt samt vara rättvisa utifrån jordbrukens livskraft och behov.

Stödpolitiken bör beakta förhållandena och utgångspunkterna i de olika delarna av landet. Inveteringarnas stödnivåer får inte snedvrida produktionsbetingelserna i de olika områdena. I synnerhet behöver förhållandena i C-området där animalieproduktionen dominerar ses över. De obetydliga möjligheterna att bedriva jordbruk som binäring i östra och norra Finland understryker också behovet av en specialgranskning.

Mjölk och nötkött

I en utredning till utskottet påpekas att en minskning av baspriset för nötkött med 20 procent innebär att priset faller till ca 13 mark per kilo. När interventionens ingångspris i värsta fall är drygt 9 mark per kilo, kan marknadspriserna i praktiken minska med betydligt mer än 20 procent, t.o.m. 40 procent. Rörande de stöd som föreslagits som ersättning för de sänkta nötköttspriserna är i synnerhet extensifieringsbidragen för nötkött problematiska. Alternativet är antingen 100 euro per djur fr.o.m. år 2000 (om djurtätheten är under 1,4 DE/ha) eller ett lägre bidrag som stiger stegvis med tiden (djurtäthetskravet per hektar är då mildare). Enligt en utredning till utskottet är det dock att vänta att djurtäthetsgränserna överskrids hos en stor del av nötkreatursanläggningarna och att anläggningarna därför i praktiken inte kan få extensifieringsbidrag. En överskridning av djurtäthetsgränserna är att vänta i synnerhet på grund av att alla nötkreatur på anläggningen beaktas men spannmål inte längre accepteras som foderareal när djurtätheten för extensifieringsbidragen fastställs. Foderarealen har definierats som grovfoderareal av vilken minst 50 procent används som bete. För att extensifieringsbidraget skall kunna användas av så många nötkreatursanläggningar som möjligt förutsätter utskottet en flexibel tolkning vid fastställandet av betesmark så att hela grovfoderarealen räknas in som betesmark och att också spannmålet godkänns som foderareal.

Också stödet för gräsensilage är avsett som kompensation för inkomstbortfallet inom mjölk-

och nötköttsproduktionen. Stödet för gräsensilage kan sökas bara för sådan grovfoderareal som inte har använts som foderareal vid ansökan om extensifieringsbidrag. Stödbeloppet för gräsensilage har kopplats till regionala referensskördar i fråga om spannmål och är 63 euro/t. Enligt en utredning till utskottet är stödet för gräsensilage under dessa förutsättningar problematiskt. Ersättning för grovfoderareal kan betalas inom ramen för outnyttjad basareal för grödor på en särskild areal för gräsensilage. 1998 fanns det endast 200 000 hektar outnyttjade basarealer medan ensilagearealen utgjorde cirka 340 000 hektar. En stor del av gårdarna kan alltså inte dra nytta av stödet för gräsensilage. Om gården får stöd utifrån ensilagearealen, har den i praktiken inte några möjligheter att få extensifieringsbidrag (i synnerhet inom C-stödområden där extensifieringsstödet också kan betalas till mjölkgårdar), eftersom foderarealen förblir liten jämfört med antalet djur. *Utskottet förutsätter att villkoren för stödet för gräsensilage ställs så att hela landet kan utnyttja stödet på lika villkor och så fullt ut som möjligt för att trygga mjölk- och nötköttsproduktionens lönsamhet.*

Jordbruksgrödor

I reformen ersätts sänkningen av interventionspriset på spannmål genom stöd per hektar som baserar sig på de regionala referensskördarna. Arealersättningarna höjs till 63 euro (multipliserad med den tidigare regionala referensavkastningen). Detta innebär att ersättningen minskar från söder till norr (A-område med 1 274 mark/ha, C2-C4-områden med 862 mark/ha). I Finland höjs arealersättningen för spannmål och oljeväxter med ett torkningsbidrag på 19 euro per ton. *Utskottet förutsätter att ojämlikheterna mellan stödområdena rättas till genom att LFA-stödet graderas till fördel för de nordliga områdena.*

I reformen minskas stödet för oljeväxter ner till en nivå som motsvarar stödet för spannmål fr.o.m. regleringsåret 2002—2003. Förutsättningarna för oljeväxtodlingen och den relativa konkurrenskraften i förhållande till spannmål försvagas därmed. Utskottet konstaterar att det i Finland finns mycket industriell bearbetningskapacitet i anknytning till oljeväxtproduktionen.

Bland våra fåtaliga kulturväxialternativ ger rap-sen en möjlighet till växelbruk, vilket främjar bördigheten, minskar växtsjukdomar och gör landskapet mångsidigare. Därutöver är hackad raps en väsentlig del av husdjurens proteinfoder, varav redan i dag över hälften är beroende av sojabönor som exporteras från utlandet. *Utskottet kräver att förutsättningarna för oljeväxtodlingen tryggas genom ett betydande nationellt tilläggsstöd som inriktas på rätt sätt.*

Finlands kvot för potatisstärkelse minskade något och endast 75 procent av prissänkningen ersätts. Konkurrenskraften i förhållande till spannmål blev sämre också på grund av att branschen inte omfattas av något stöd som motsvarar torkningsbidraget. Potatisstärkelseproduktionen och -bearbetningen har lokalt en viktig betydelse och slutprodukten efterfrågas av vår träförädlingsindustri. *Utskottet förutsätter att potatisstärkelseproduktionens lönsamhet förbättras genom ett nationellt tilläggsstöd.*

Enligt en utredning till utskottet är det stora problemet med reformen när det gäller produktionen av jordbruksgrödor att det jämförpris som jordbrukaren får för produkten minskar, vilket gör jordbrukaren ännu mer beroende av stöden. Tack vare att det arealbaserade stödet ökar och kompenserar prissänkningen kan jordbrukarens inkomst ändå förbli oförändrad, men motivationen att producera en god skörd och kvalitet genom odlingsinsatser minskar. Det är sannolikt att marknadspriset på spannmål åtminstone i början minskar i enlighet med minskningen av det administrativa priset. Den inkomst som fås från spannmål kommer därför att i genomsnitt underskrida också produktionens rörliga kostnader redan under reformens första år. De minskade odlingsinsatserna kan leda till att spannmålskvaliteten försämrats och då blir hela den inhemska livsmedelskedjan, inklusive jordbrukaren och konsumenten, lidande. *Utskottet förutsätter därför att man bör göra allt som går att göra för att styra tilläggsstöden så att de är bundna till produktionsvolymen och/eller kvaliteten.*

Utlåtande

Jord- och skogsbruksutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande att det förutsätter

1) att hela grovfoderarealen räknas in i betesarealen och spannmålsarealen i foderarealen vid definitionen av extensifieringsbidraget för nötkreatur,

2) att villkoren för stödet för gräsensilage uppgörs så att det i hela landet är möjligt att utnyttja stödet så fullt ut som möjligt, och förutsätter ytterligare att ett nationellt tilläggsstöd införs för mjölk/nötkreaturskombinationsanläggningar för att kompensera inkomstbortfallet på grund av systemet,

3) att torkningsbidraget för spannmål och oljeväxter betalas enligt lika grunder i hela landet,

4) att förutsättningarna för oljeväxtodling tryggas genom ett betydande nationellt tilläggsstöd som inriktas på rätt sätt,

5) att lönsamheten inom potatisstärkelseproduktionen förbättras genom ett nationellt tilläggsstöd,

6) att detta utlåtande i sin helhet sänds till statsrådet för kännedom,

7) att regeringen i förhandlingarna ser till att Finlands referensavkastningar motsvarar dagens verkliga hektarskördar och

8) att regeringen förhandlar fram en höjning av den basareal för jordbruksgrödor som ingår i Finlands EU-anslutningsfördrag och att det därigenom är möjligt att fastställa en särskild areal för gräsensilage för vårt lands behov.

Helsingfors den 26 maj 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Timo Kalli /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Hannu Aho /cent
Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml (delvis)
Matti Kangas /vänst
Tapio Karjalainen /sd
Jyrki Katainen /saml (delvis)
Marja-Leena Kemppainen /fkf

Katri Komi /cent
Jari Koskinen /saml
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Eero Lämsä /cent
Pertti Mäki-Hakola /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Unto Valpas /vänst
suppl. Olli Nepponen /saml (delvis)

AVVIKANDE ÅSIKT 1

Motivering

Ärendet är under beredning i utskottet som ett s.k. unionsärende. Med ett unionsärende avses riksdagens verksamhet som gäller ett nationellt ställningstagande i anknytning till beredningen av ett EU-beslut. Om ett direktiv eller ett annat lagstiftningsbeslut som antagits i unionen kräver att lagstiftningen i Finland ändras bör ärendet behandlas i normal lagstiftningsordning.

Jordbruksrådet antog den 17 maj 1999 (efter den aktuella redogörelsen från statsrådet) de förordningar som gäller reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken (Agenda 2000) och behandlingen av förordningarna har avslutats i jordbruksrådet. Riksdagen har alltså inte längre förutsättningar att behandla ärendet som ett unionsärende.

Genomförandet av Agenda 2000 kräver dock vissa nationella beslut som bl.a. gäller en noggrannare allokering av stöden. I enlighet med det ovan anförda kan utskottet dock inte ta ställning till dessa nationella frågor i samband med detta unionsärende utan de bör behandlas i ett annat sammanhang t.ex. i samband med statsrådets

redogörelse till riksdagen om vår jordbrukspolitik.

Finlands rätt att i enlighet med anslutningsfördraget betala ett övergångsstöd upphör i år. Också rätten att utifrån artikel 141 i anslutningsfördraget betala ett stöd för allvarliga svårigheter håller på att upphöra och likaså miljöprogrammet som utgör grunden för miljöstödet håller på att ta slut. De mål som gäller en eventuell förlängning av dessa stödformer eller en ersättning av de med nya stödformer bör ställas upp nationellt. Det är ändamålsenligt att målen behandlas av riksdagen i samband med den ovan föreslagna redogörelsen. Då kan en utvärdering göras av vår samlade jordbrukspolitik efter Agenda 2000.

Förslag

Utifrån det ovan sagda anser vi

att utskottet inte skulle ha lämnat ett utlåtande om ärendet utan att jordbrukspolitiken i vårt land efter Agenda 2000 i sin helhet bör behandlas av riksdagen i form av en redogörelse från statsrådet.

Helsingfors den 26 maj 1999

Timo Kalli /cent
Marja-Leena Kemppainen /fkf

Katri Komi /cent
Eero Lämsä /cent

AVVIKANDE ÅSIKT 2

Jord- och skogsbruksutskottet tog i sitt utlåtande till stora utskottet om det aktuella läget i jordbruksförhandlingarna i anknytning till Agenda 2000 ställning till vissa saker som vi inte kan omfatta. Inför förberedelserna för Agenda-förhandlingarna tog jord- och skogsbruksutskottet två gånger ställning till själva ärendet. Dessa utlåtanden (21.11.1997 och 16.10.1998) var enhälliga i utskottet. Vi anser att utskottet nu efter Agenda-förhandlingarna bara borde ha granskat det uppnådda förhandlingsresultatet utifrån de tidigare enhälliga utlåtandena.

Till utskottets ställningstagande fogades efter omröstningen vissa saker som inte på något sätt anknöt till hela ärendet och som inte heller föranledde någon utfrågning av sakkunniga. Som ett exempel på detta kan vi nämna ställningstagandet rörande nivån på inveteringsstöden samt möjligheterna att bedriva jordbruk som binäring i östra och norra Finland.

Utskottets ställningstagande ”utskottet fäster allvarlig uppmärksamhet vid att stöden bör vara motiverade och ha bästa möjliga effekt samt vara rättvisa utifrån gårdarnas livskraft och behov” väcker flera frågor än de ger svar på problemen med vårt jordbruk. Vi menar att det är omöjligt att förstå satsen med hänsyn till EU:s gemensamma jordbrukspolitik, som Agenda 2000 alltså gällde. Om man med satsen avser en individuell

behovsprövning av stödet till jordbruksnäringen, anser vi att den inte stämmer överens med de grundläggande principerna för jordbruksnäringssstödet och åtminstone inte minskar den redan i dag för byråkratiska stöddjungeln.

Utlåtandet tar också ställning till en gradering av LFA-stödet till förmån för de nordliga områdena. Ett av Finlands mål i Agenda-förhandlingarna var att LFA-stödet bör omfatta hela landet. Att nu ta ställning till fördelningsgrunderna för ett stöd, då det ännu är osäkert om det kommer att omfatta hela landet, är för tidigt och snedvrider eventuellt den redan komplicerade stödpolitiken.

När övergångsperioden upphör och Finland förbereder sig för förhandlingar i enlighet med artikel 141 rörande jordbrukets allvarliga svårigheter i södra Finland anser vi att det hade legat i landets intresse att utskottet enhälligt skulle ha koncentrerat sig på problemen med vårt jordbruk i EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Agenda-förhandlingarna visade att en nationell enighet är ett viktigt element när man driver Finlands intressen inom EU. Motsvarande enighet behövs i förhandlingarna om artikel 141 för att de skall lyckas. Därför hoppades vi att utskottet skulle ha sett skogen för bara träd för att trygga framtiden för Finlands jordbruk också i EU-förhållanden.

Helsingfors den 26 maj 1999

Pertti Hemmilä /saml
Jari Koskinen /saml
Pertti Mäki-Hakola /saml